

Landskap: *Småland* Upptecknare: *Lena Moberg, Växjö*
Härad: *Östbo* Berättare: *Gerda Andersson*
Socken: *Rydaholm* Berättarens yrke: *fru (faderen skräddare)*
Uppteckningsår: *1966* Född år *1895* i *Rydaholm*

Skräddare, sömmerskor och konfektion. A. 1-16.
(mest om skräddare)

LMF 131

ACC. N:R M. 16726:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

LUF 131. Skräddare.

På Skräfällan i Bydesholm föddes jag 1895.
Min farfar och far var skräddare.
Något om min farfars utbildning känner jag
ej till. Jag har forskat i släkten och fick
då veta att farfars ^{far} var värd. Som farfar blev
engjenn Grev Frank Resodierne. Jag lemn
det egen drakt, eftersom det var de flesta värdar
barn på den tiden. "Fadern ej man-
gjenn." Raskhånden var moderns fäst hustru av
faderen för sonens uppförelse.

Farfar hade alltid en gäst med sig, och
när hans son, min far, blev stor nog, fick han
följa med som gäst.

Han var biskop avskeddskräddare och hade
fast verksamhet. Hans namn var Hagman.
Min far blev soldat över Lindstedt och
fick namnet Lindblom.

LUF 131

29/11

L. U. F. 131

Veckans arbetsområde var att han hade grann-
socknarna Byrby, Hjörby och Miskelis.
Jag vet inte om att det fanns några andra
skäddare där än dessa tre.

Farfau höll på med skädderi till om-
kring 1900-talet. Vid sin död omkring skil-
skiftet var han full av reumatism. Då satt
han mest hemma och sydde. Med nån kunde
han förflytta sig.

Vem som helst hade inte råd att ha hem-
skäddare. Farfau och far hade sina kunder
bland gamla och kvinnor, som bodde på de
stora godsen. Det fanns många söner och
döttrar i Byrby och Miskelis. Bland dem fanns
och i deras krets. Söner och andra
fästiga sydde sina kläder hemma hos farfau
och far. Det blev bekvämt.

L. 4. F. 131.

Hur stor orkeblomen var, vet jag ej, inte heller
hur mycket det kostade att se en kostym.

De sydde även fruentimanskläder och till her-
nen. I fästefolkets stad ingick kläder.

För kvinnorna syddes mest klämniga eller tygl
och blus. Rappan gick inte den vanliga befolk-
ningen kläder i. På den tiden användes schalen.
Det var en smällning för kappan.

Att inte viden som helst hade råd med hem-
skrädderi, berodde på att den skulle ha mest
och dörrarna kasserna. Det hände att de var
borta 14 dagar i året. När skräddaren
eller annan hantverkare väntades, skräddare
och hantverkare kom oftast samtidigt slak-
tades och bakades. De måste ha något "färdigt"
att bjuda på. I vanliga fall är det ju mest
sallat. Torparen som ex. hade ju inte den

L. C. F. 131

möjligheten. Ej heller hade de plats att bryta
huvuden.

Det ljuskrets oöskligt för skräddaren. De
en beordrade av honom.

Men inte en det varje av skräddaren. De
de komma. Visselstegen ändrades mest även
de men inte en det många som kunde följa
det. Det ljuske radusbyggel en ju tillstund
och ofta fick skräddaren skinnoko, byxor
och kvin. Det en moltskinn som sattes
på. De skinnbitarna skulle fyllas in i söm-
mar.

Skreddarens arbete en sömningstons.
Det en på haken och en viden. Före kon-
firmationsstiden som de en i april och maj.
Men han kunde även kallas vid andra till-
fällen, såsom vid begravningar, eller om

L. U. F. 131

Det annars absolut behöfdes något nytt.

Varken järnen eller järn hade något lagar
an tyger. Det mesta tyg som användes var
hemvävt. Men det fanns också köptyg.

Det var på den tiden vanligt att jucka gick om-
kring och sålde, de bl. a. tyger. De brukade
komma ett par gånger om året. Ofta sålde
de på auktion och de sålde på sina
kunder.

Thyckkacken var för den plats där tyckorna
samlades för att få se de på vad som hänt.

Det var bestämt att någon från varje by skul-
le gå till thyckan på söndagen. För att få
se de på mycket. De kungörelserna från
predikstolen och det som berättades
på thyckacken. Postgång hade vi inte till
Mydabolen. Det fanns ingen jämväg dit. Posten

L. 4. F. 131

kom till Moosta och så släcks den ut vid by-
kan. Ville man tända skeddren måste även
det ske vid bykan.

När så kyrkklockorna kom hem igen, gick
kyrkofolket till det stället, för att få del av my-
stikerna.

För och Lasse Skräddarskuning förmått
av mynnan av följande ord: "pärjämlet,
pärjämlet, pärjämlet; pärjämlet, pärjämlet, pärjämlet,
här uttryckt i den Byggholms dialekt.
Pärjämlet var mydd av säckvis vitt
manga gånger och så putsades med.

Den användes, och att ha om handtaget
på jämet. Det var ja varit, eftersom det
måste stå över öppen eld, och att förka
av jämet på. Högjämet var mycket
tungt, var långt, ovalformat, ganska spet-

L. 41 F. 131

sigt. Det gjordes använde former som tyngd
när hon gjord prörylta. Även upptäckarna
var gjord så när hon prövat pultrylta. Tydligt
har jag alltid styckgjord som när jag
har kokat pultrylta.

Så var det alumniskt, hemmagjord.
mattkand. Det var ut ungefär som när
Sjögrens. Tydligt var ut som en fengocheng
utan överdel. Knappshäbjörn. Se besk-
ning. Knappshäbjörn av skel. Den använd-
des till att göra knappshäbjörn runt och jämnt.
Kalekretor närmast sytt av fyg-
lappen och hade många blad. På dessa
blad satt olika grov- och stöcker av
målar. Knappshäbjörn fanns inte på den
tiden. Så var det tekniskt, en mycket viktig
sak. Rika köptes i bitar och bröts sönder.

L 4. 5. 131

Var vi ju också nödvärndigt. Det användes
allt mer den tid som användes att bygga upp
höl med och tiden till att bygga i husen.

Välades träden, blev det inte så lätt ta ut
på den. Så fick vi inte glömma sören. Den
var oftast stor.

Färderna hämtades med häst och vagn, ibland
var det kar och vagn.

Symaskinen varit här ha med det
var inte många på 1870-80-talet, som hade
symaskin. Vår far min farfar hade fått
sin maskin efter ett år ej. Det var en
Durchap, tysk med granna målningar
på. Den var köpt en tinge.

Någon personlig utrustning när de gav sig
iväg, hade de ej. Vattstygarna fanns inte de
ej heller pyjamas. De låg iklädda kalsong.

L. U. F. 131

er och skjutit en tygprad räv. Underkläde
tygtes inte så ofta de som nu.

Kom de till beinder för att my. fick de alla
tillammans med dem. Har de besökte
herrgårderna åt de med gästerfolket.

Täggplaten var ibland i drängstugan.
om det fanns någon viden. Heland lög
de i samma rum som husbondefolket
och oftast var det delad säng med
någon av sönerna.

Både farfar och far var alltid fint klädda.
Farfar var alltid bröstbark. och svart
rosett.

Har arbetet på spillet var det händer
det ofta att de fick ett fläskstycke, en
kaka bröd och en smörkilling, med
hem. "Smörkilling" kallade den för den

L. U. F. 131

kullebo på ett träfat, till den blev gämn
och lin.

Min farfar hade inga modejämningar
att gå efter. Oftast var det nog han som
kände kunders var det skulle vara.

Min far sydde bårer. Han köpte mycket
tidningar och läste. Jag tror han fick en
del tips därifrån. Genom sitt arbete som
försäkringsman, var han mycket ute
och rost, en del tips fick han såhelt
på det sättet.

Medtagningen tillgick nog på samma
sätt som nu. Det var en del med
provringen.

Som produkt använde han linn.
Belysningen på farfars tid, var bara
stearinljus.

L. 4. F. 131

Far hade fotzeulampor. En lampan hade han som han både kunde hänga och ställa.

Både farfar och far arbetade som långs. Upp till på morgnarna sent i säng på kvällarna.

Skäddaren var den som var högst "hållen" bland hantverksmännen, och hantverksmännen var finare än både än böcker och följare. Genom sitt arbete blev de mer beaktade än de andra.

Min farfar närmaste umgänge var grannarna. Min far umgicks även med de andra arbetarna i byn. De flesta av hans barn var de tygarna.

Varje förtvåradag hade de ej. Varför vet jag ej.

L. L. F. 131

Jag tror ihärdigt många gånger gick
i arv från far till son. Det var kanske mest
naturligt.

Det finns gott om arskor om ihärdig.
De lilla har jag glömt, men här är några.
Pelle i Lundsåsa sade till min far när
han gick väster åt honom för sjunde gången.
"Måst vill jag följa." Det blev ett ockeliv
i socknen.

Ett annat! Hansson med sin son sin kappe
och sin kare kör så hela hetsiskt över.
Kanon var ihärdig. Vi fick aldrig säga
hetsiskt utan sade i stället kolsmon.

Homonie-Daniel sa: "Vi lofar inte vi
sya dytt." Det var två bröder, lite
religa. De gav sig ut för att vara ihärd.
De men det var inte så. De kunde inte

L.F. 13/

Kent, Snipen blev mytt, dytt.

"Högade Dig fort, Snipadren vill äta
maken varin. Se gumman till gubben,
som satt på oss.

"Frisställe Snippe, ny och sprätt
opp.

Hagen hade hämtat en ren som jag
inte kände ike namnet på. "Med oss
och vete och mal och had och syningen
på."

Men för ägde ett litet hus med 2
kunn och kök. Efter min mors bortgång
jag var de inte köpmanen. Flyttad för
föreläsaren hem till oss. Fannor måste
passa huset att för. De bodde de i
ena rummet i det andra som var
stora, hade de sin rektör. Det var

L.H.F. 131

sitt sovrum och vardagsrum.

De hade de sina symaskiner, det sto-
ra arbetsbordet och en stor spegel.

Men för året 1907, 42 år gammal.
Han hade lika mycket att göra hela
tiden som han var yngre.

Konfektkonst hade inte blivit modernt.

När jag konfirmerades 1909 köptes min
kappa, klädningarna gjordes en mörk till-
ning. Det var de konfektkonstgjorda kap-
porna som kom först i banden.

Trots det fanns att köpa färdigt avsjö
det hannynggjorda för hett. De kunde inte
helt förlik sig på att det folkhushållsgjorda
var så bra.

Borsttillningarna avses även i våra dagar
vara det finast. Det är även dyast.

ACC. N:R M. 16726:15.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

L. U. F. 131

Jag vet att det fanns en postordbureau
jag har glömt namnet. Vi köpte aldrig
något brev.

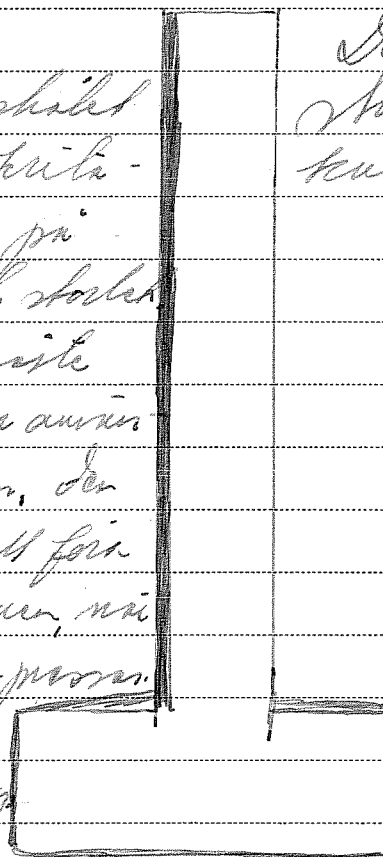
Vår socialgrupp i Göteborg på 1900-talet
som först började använda konfektionsmål.
Det var jag ej.

ACC. N:R M. 16726:16.

Kuappshibjärn.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Den kuappshib
skulle slås, krita-
des fört upp på
tyget, krita stället
Underlaget måste
vara krita. För anvis-
de proskocher, den
används till att föra
upp i tyget, när
varken skulle prosk.
Så används
inte till kuapp-
hil.

Den järn fanns i ohta
Stolken, använde på huss
kuappshib skulle vara.

På kuappshibjärn daga och
till, och det blev ett heck i tyget.